

**Индекс на устойчивост на медиите
(MSI)**

Методология

2016

MSI Методология

Индексът на медийна устойчивост се основава на 5 широко обхватни теми (фактори), меродавни за зрелостта и устойчивостта на медийните системи. Тези пет фактора обхващат нивото на защита на свободното слово, качеството на журналистиката, многообразието от новинарски източници, бизнес практиките в медиите и ефективността на поддържащите институции. Тези общи теми (фактори) получават по-тясна дефиниция чрез няколко индикатора, които измерват и анализират състоянието на всеки от факторите. Петте фактора и техните индикатори съставят скала, спрямо която се анализира дадената медийна система. Оценката се основава на общоприети принципи, върху които се гради ефективната и независима медийна среда. Този подход позволява задълбочена оценка на медийния сектор чрез анализ на съвкупността от фактори, които определят дали системата е открита, професионална и икономически устойчива.

В основата на индекса за всяка страна са групата експерти, които попълват въпросника като дават своите оценки в цифрово изражение, както и писмени коментари. Местен модератор оказва съдействие и ръководи дискусията. Ролята на IREX е да подпомага процеса и да съблюдава спазването на методологията. IREX си запазва правото да осъществи частично допълнително изследване на медийната среда и да постави свои оценки, които ще имат същата относителна тежест като оценките на останалите участници в изследването (т.е. ако изследването включва 12 експерти, IREX ще бъде третиран като 13-ти участник). Прозрачността на процеса и оценките на индикаторите, привличането на местни експерти и модератори допринасят за успеха на Индекса като инструмент за изследване. Крайният резултат е анализ на медийната ситуация във всяка страна, богат на нюанси и детайли, които само местни професионалисти и експерти могат да предоставят.

Индексът има нужната гъвкавост да се основава на качествени съждения, като в същото време стандартната скала за оценяване позволява сравнителен анализ в различни страни и периоди от време.

Индексът е съставен така, че да бъде приложим към всяка държава по света. Той може да анализира разнообразни системи и техните уникални характеристики. Например нивата на професионално развитие и устойчивост могат да бъдат изследвани при малките оператори, обществените и частните медии, както и при интернет медиите, радиото и телевизията и печата. Индексът не проявява пристрастие към частните или пък публичните оператори, а изследва медийното разнообразие, разпределението на медийна собственост и типовете управление.

Индексът има за цел да оцени *текущото* (за изминалата година) състояние на медиите във вашата страна. Нито потенциалът за бъдещ растеж, нито проблемите или посегателствата от миналото са предмет на изследването. Анализът на постоянни фактори и индикатори през годините позволява да бъде измерен прогреса (или упадък) в сектора с времето. Ето защо индексът е ефективен инструмент за застъпничество и подкрепа за развитие на медиите.

ФАКТОР 1: ОБЩЕСТВЕНИ И ПРАВНИ НОРМИ ЗА ЗАЩИТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СВОБОДАТА НА СЛОВОТО И ДОСТЪПА ДО ИНФОРМАЦИЯ**ОБЩЕСТВЕНИ И ПРАВНИ НОРМИ ЗА ЗАЩИТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СВОБОДАТА НА СЛОВОТО И ДОСТЪПА ДО ИНФОРМАЦИЯ**

- Установени и действащи конституционни / правни гаранции за свободата на словото.
- Процесът на лицензиране или регистрация на медиите защитава обществения интерес и е обективен, основан на състезателен принцип и деполитизиран
- Достъпът до пазара и данъчни механизми в медийната индустрия са справедливи и обективни, съизмерими с тези за другите сфери на бизнеса
- Престъпленията срещу журналисти, граждани провеждащи разследвания или медии са строго наказуеми от закона и подобни проявления са рядкост
- Редакционната независимост на обществените или държавни медии е гарантирана от закона
- Клеветата е обект на гражданското право, заемащите обществени длъжности се ползват от по-малко протекции, засегнатата страна е длъжна да докаже неверност или злонамереност
- Обществената информация е лесно достъпна, а правото на достъп до информация действа с еднаква сила за всички журналисти, медии и граждани
- Медиите имат неограничен достъп до местния и международен обмен и източници на новини
- Журналистическата професия е отворена и достъпна за всеки, като държавата не налага ценз или ограничения, нито пък специални права за упражняващите я

ФАКТОР 2: ЖУРНАЛИСТИКАТА ОТГОВАРЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ СТАНДАРТИ ЗА КАЧЕСТВО**ЖУРНАЛИСТИКАТА ОТГОВАРЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ СТАНДАРТИ ЗА КАЧЕСТВО**

- Отразяването е честно, обективно и разчита на многообразие от източници
- Журналистите следват международно признати и възприети етични стандарти
- Журналистите и редакторите не си налагат автоцензура
- Журналистите отразяват всички важни събития и проблеми

- Заплащането на журналистите и другите, заети в медиите, е достатъчно високо, за да избегне корупция и да предотврати отлив на квалифициран персонал
- ЗАБАВНИЯТ ЕЛЕМЕНТ В ПРОГРАМАТА НЕ ЗАСЕНЧВА НОВИНАРСКИЯ И ИНФОРМАЦИОННИЯ ЕЛЕМЕНТ

- ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ СРЕДСТВА И ОБОРУДВАНЕТО ЗА ОТРАЗЯВАНЕ, ПРОИЗВОДСТВО И ИЗЛЪЧВАНЕ НА НОВИНИ СА СЪВРЕМЕННИ И ЕФЕКТИВНИ

- СЪЩЕСТВУВА КАЧЕСТВЕНО ОТРАЗЯВАНЕ ПО РЕСОРИ (РАЗСЛЕДВАНИЯ, ИКОНОМИКА/БИЗНЕС, МЕСТНИ СЪБИТИЯ, ПОЛИТИКА

ФАКТОР 3: МНОГООБРАЗИЕ ОТ НОВИНАРСКИ ИЗТОЧНИЦИ ПРЕДЛАГАТ НА ОБЩЕСТВОТО НАДЕЖДНА И ОБЕКТИВНА ИНФОРМАЦИЯ**МНОГООБРАЗИЕ ОТ НОВИНАРСКИ ИЗТОЧНИЦИ ПРЕДЛАГАТ НА ОБЩЕСТВОТО НАДЕЖДНА И ОБЕКТИВНА ИНФОРМАЦИЯ**

- Съществува многообразие от обществени и частни източници на новини (преса, електронни медии, интернет, мобилни платформи), които отразяват широк спектър от гледни точки
- Индикатор 2: Достъпът на гражданите до местни или международни медии не е ограничен със законодателни, икономически и други средства
- ДЪРЖАВНИТЕ ИЛИ ОБЩЕСТВЕНИ МЕДИИ ОТРАЗЯВАТ МНОГООБРАЗИЕТО ОТ МНЕНИЯ И ИДЕИ В ПОЛИТИЧЕСКИЯ СПЕКТЪР, НАДПРАТИЙНИ СА И СЛУЖАТ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ ИНТЕРЕС
- Независими информационни агенции събират и разпространяват новини за печатните и електронни медии
- Независимите електронни медии произвеждат своя собствена програма
- Прозрачността в собствеността на медиите позволява на потребителите да оценят обективността на новините; собствеността в медиите не е съсредоточена в няколко конгломерата
- В медиите се отразява и представя широк спектър от обществени интереси, в това число информация на малцинствени езици
- Медиите предистовят новини и информация по местни, национални и международни теми и въпроси

ФАКТОР 4: НЕЗАВИСИМИТЕ МЕДИИ СА ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЯВАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ С ОСИГУРЕНА ПРОФЕСИОНАЛНА НЕЗАВИСИМОСТ**НЕЗАВИСИМИТЕ МЕДИИ СА ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЯВАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ С ОСИГУРЕНА ПРОФЕСИОНАЛНА НЕЗАВИСИМОСТ**

- Медиите работят като ефективни, способни да се издържат, предприятия
- Медиите генерират приходи от многообразие от източници
- Рекламните агенции и сродни предприятия поддържат развит и действащ рекламен пазар
- ДЕЛЪТ НА РЕКЛАМНИТЕ ПОСТЪПЛЕНИЯ СПРЯМО ОБЩИТЕ ПРИХОДИ Е В СЪЗВУЧИЕ С МЕЖДУНАРОДНО УСТАНОВЕНИТЕ НИВА В КОМЕРСИАЛНИТЕ МЕДИИ
- Държавните субсидии и рекламата се разпределят честно, в съответствие със закона, не подкопават редакционната независимост и не подбиват пазара
- Планирането, рекламните постъпления и съобразяването на предлаганата програма с нуждите и интереса на аудиторията се основават на пазарни проучвания
- Рейтингите и тиражите са надеждни и се получават от независими агенции

ФАКТОР 5. ПОДДЪРЖАЩИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗАЩИТАВАТ ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА НЕЗАВИСИМИТЕ МЕДИИ**ПОДДЪРЖАЩИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗАЩИТАВАТ ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА НЕЗАВИСИМИТЕ МЕДИИ**

- Съсловни организации представляват интересите на собствениците и управителите на частни медии и предлагат услуги на членовете си
- Професионални съюзи защитават правата на журналистите и насърчават качествената журналистика
- Неправителствени организации подкрепят свободата на словото и независимостта на медиите
- Качествени академични програми предлагат солидно журналистическо обучение
- Курсове и краткосрочни програми за обучение позволяват на журналистите да повишат квалификацията си или да придобият нови умения
- Достъпът до оборудване, консумативи и технологии за печат е на пазарен принцип, немонополизиран и неограничен
- Каналите за разпространение (РП, предаватели, кабел, интернет, мобилна мрежа) са деполитизирани, немонополизирани и неограничени
- Информационната и комуникационна инфраструктура може да посрещне нуждите на медиите и потребителите

ИНДИКАТОР ТОЧКУВАНЕ

0 = Страната не изпълнява този показател; обществените настроения или управлението открито се противопоставят на изпълнението.

1 = Отделни аспекти на показателя се изпълняват в минимална степен; макар и да няма открито противопоставяне, пазарната среда, управляващите и професионалната общност не оказват пълна и активна подкрепа.

2 = Страната започва да изпълнява много от аспектите на показателя, но прогресът е твърде скорошен, за да бъде оценяван, или все още зависи от конюнктурни политически или управленски процеси.

3 = Страната изпълнява до голяма степен показателя и процесът се развива в продължение на няколко години и/или независимо от политически промени, което сочи вероятна устойчивост.

4 = Страната напълно покрива този показател; той е стабилна величина при няколкократни управленски промени, икономически колебания, изменения в обществените нагласи и/или промени в обществения договор.

Оценката за всеки показател трябва да се изразява в цели единици или половинки (0, 0.5, 1.0, 1.5, 2.0, 2.5, 3.0, 3.5, or 4.0).